

Kouluhyvinvointi syntyy vain yhteistyöllä

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) mukaan hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa. Edessä olevan kouluvuoden alussa onkin hyvä pysähtyä miettimään mitä kouluhyvinvointi on ja miten voimme edistää sitä yhdessä.

Mitä kouluhyvinvointi oikeastaan on?

Yksinkertaisimmillaan kouluhyvinvointi rakentuu koulutyön keskellä, kun ihmiset antavat aikaa toisilleen, kohtaavat. Koulujen arki koetaan usein hyvin kiireiseksi ja pysähtyminen voi tuntua koulun aikuisista jopa mahdottomalta. Kuitenkin jo pieni hyväksyvä katse tai ystävällinen sana luovat lapselle mielikuvan välittävästä aikuisesta, jonka kanssa on turvallista ja hyvä olla. Eikä siihen vaadita yhtään ylimääräistä aikaa.

Ehkä työn perusasiat, kuten aito ja välittävä vuorovaikutus, jäävät helposti koulun aikuisten kiireen jalkoihin. Kenties vuorovaikutukseen keskittyminen tuntuu liian yksinkertaiselta ratkaisulta hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi erilaisten menetelmien, kurssien ja kehittämisprojektien rinnalla.

Onkin muistettava, että vaikka koulu on ensisijaisesti oppimista varten, se myös tarjoaa lapselle paikan, jossa hän voi kokea olevansa osa yhteisöä, kuuluvansa joukkoon ja että omalla tekemisellä on merkitystä. Vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa hyväksytyksi tuleminen, omien mahdollisuuksien löytäminen ja omaksi itseksi kasvaminen ovat kouluhyvinvointia parhaimmillaan.

Miten koulun aikuiset rakentavat hyvinvointia yhdessä?

Koulussa työskentelevät kasvatuksen, terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaiset ovat yhdessä vastuussa kouluhyvinvoinnista. Yhteisöllisen oppilashuollon velvoittamana heidän tulee ammattitautastaan riippumatta toimia kollegiaalisesti yhdessä koko kouluyhteisön hyväksi. Erityisesti yksilöllisessä oppilashuollossa, eli yksittäisen lapsen kasvun ja oppimisen tukemisessa, tämä vuorovaikutusosaamista vaativa moniammatillinen yhteistyö korostuu.

Koulun moniammatillisen yhteistyön toimivuus vaikuttaa merkittävästi oppilashuollon tavoitteiden toteutumiseen eli oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin saavuttamiseen. Parhaimmillaan oppilashuollon moniammatillinen työskentely tukee ja edistää sekä lasten että aikuisten hyvinvointia. Tutkimusten mukaan monissa asiakirjoissa ja ohjeissa huomio kuitenkin kohdistuu moniammatillista yhteistyötä edistävien toimien sijaan oppilashuollon kokonaisuuden koordinointiin sekä menettelytavoista sopimiseen.

Hyvinvoiva kouluyhteisö tarvitsee oppilashuollon osaajia, jotka pystyvät paremmin hyödyntämään toistensa osaamista etenkin monimutkaisissa yhteistyötilanteissa sekä käyttämään saatavilla olevia tietolähteitä nykyistä ennakoivammin. Jotta koulussa toimivat ammattilaiset oppivat sekä työskentelemään yhdessä että edistämään lasten ja kotien osallisuutta kouluhyvinvoinnin saavuttamiseksi, tarvitaan eri ammattialojen yhteistä perus- ja täydennyskoulutusta. Moniammatillinen koulutus mahdollistaa jaetun hyvinvointiosaamisen ja palveluasenteen syntyvän, mutta myös oman ammatillisen identiteetin syventymisen.

Mitä lapsi odottaa? Viimeaikaisessa kirjoittelussa on tuotu vastakkainasetteluna esiin esimerkiksi koulun eri ammattilaisten resurssien lisääminen, työnkuvien muutostarpeet tai uusien ammattiryhmien toimiminen koulussa lasten hyvinvoinnin edistämiseksi. Tutkimusten mukaan lapselle ei kuitenkaan ole väliä kuka hänet koulussa kohtaa ja järjestää tarvittaessa apua, kunhan näin vain tapahtuu.

Myös pysyvien aikuissuhteiden tiedetään olevan tärkeitä lapsen hyvinvoinnille. Lapsen kannalta on oleellista, että aikuiset hänen ympärillään eivät vaihtuisi. Erityisen tärkeää pysyvyys on lapsille, joille koulu on tukikohta perheen epävakaassa tai haavoittuvassa tilanteessa. Lapsen hyvinvoinnin näkökulmasta olisi tärkeää, että lapselle välittyisi tunne siitä, että koulun tuttu aikuinen on tukena ja pysyy rinnalla läpi luokka-asteiden, erilaisten siirtymien ja lomien. Kasvatuksen, terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten sekä kodin toimivasta yhteistyöstä voimansa saavassa koulu yhteisössä lapsen tarvitseman tuen järjestämisestä ja jatkuvuudesta voidaan sopia yhdessä ilman että vastuu lapsen hyvinvoinnista jäisi yhden aikuisen kannettavaksi.

Jaanet Salminen, KT, yliopisto-opettaja, Opettajankoulutuslaitos, Turun yliopisto

Tiina Annevirta, KT, yliopistonlehtori, Opettajankoulutuslaitos, Turun yliopisto

Miia Tuominen, FT, tutkimuspäällikkö, Sote-akatemia, Turun yliopisto